

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. [i.e. 3] Quæ alienando licita, & valida sit. &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

illam alienationem ecclesie non censerit utilem, qua recipit tantum, quantum dimisit, quemadmodum Rota decidit. Tunc enim nihil lucri acquirit, sed quasi ante habita conservat. Sed difficilius est iudicare, quidnam ex rebus & bonis ecclesiasticis sit vite, & modici valoris. Quod enim uni propter indigentiam magnum, alteri propter abundantiam exiguum videbitur. Quamobrem non alia hic, quam viri prudentis, & omnia suis momentis ponderantis trutina deserviet. Arbitrabitur, qui bonus, & sapiens est. *arg. c. Caterum de donat. Pias. l. cit. n. 25. Less. l. cit. num. 64. Mol. disp. 468. §. Licet predicta Em. Sa. V. alienatio. nu. 7. Laym. n. 5 & alii communiter.*

IV. Eodem iure fundum ecclesie sterilem olim, nunc vero in culturam redactum, illius, qui id fecit, hæredibus, in emphyteusim dare licet. *c. Ad aures 7. hoc tit. ubi tamen limitatio additur Nisi forte tunc aliis possint ad maiorem ecclesie utilitatem cum eodem labore, & onere conferri Potest item alienari res, quæ nondum cæpta est possideri ab ecclesia. Nam hæreditas Ecclesie testamento relicta, & legatum remitti potest, quando inde odium, vel scandalum aliquod timeatur. *Tuscbus Concl. 276 n. 47. Az. II. l. 9. c. 1. q. 12. Redoan. q. 2. c. 7. Rebuf. in Compend. alienat. rer. eccl. n. 31.* In acquirendis enim Prælati ecclesie suæ præiudicare potest. *abb. in c. Tua de his que fi. à Præl. sine cons. n. Capituli. Armilla. V. alienatio. n. 17. Silv. num. 18.* Si tamen legatum communiter utile foret episcopo & Capitulo, illud dimittere episcopus non posset in Capitulo præiudicium. *Pias l. cit. num. 33.**

Less. num. 65. Layman. num. 6. Tuscbus lo. cit. Vading. de Contr. disp. 2. dub. 8. §. 3.

V. Quæ donantur ecclesie aut monasterio incapaci, puta, Fratribus S. Franc. de observantia, & similibus, licet alienari possunt, per Syndicum videlicet, quem admodum *Roderiq. declarat. Tom. 1. q. 28. artic. 6.* Non minus commutari possunt in alium usum modò absit scandalum, & non offendantur, qui donarunt, ut ibid. artic. 5. explicatur. Extant quoque specialia quædam privilegia, quibus conceditur Ordinibus Religiosis, ut non petita Ordinarii, vel Pontificis licentia bona sua alienare possint. *Tale est Greg. XIII. cuius initium, Apostolica Sedis, relatum in Comp. privil. Societati nostræ concessum, de quo multa commentatur. Roder. l. cit. art. 3. V. Compend. Privilegior. Ordin. Mendic. Verb. Alienatio. Compend. Privil. Societatis Jesu. eod. num. 2. Em. Sa. lo. cit. Suarez. IV. De Relig. l. 2. c. 27. §. 28. Silv. V. Alienatio num. 20, Armilla n. 29.* Præsumitur enim verò non aliam fuisse illius qui donavit, mentem. Aliàs non satis perspectam habuisse Ecclesie & religiosi ordinis observantiam videbitur, simulque bene & malè de eodem meruisse.

§. III.

Causa alienandi, & modus.

I. Quatuor causæ sunt, quæ alienationem bonorum ecclesiasticorum licitam, & validam reddunt. *Glo. Summaria in 12. q. 2. Prima est necessitas, si ex.*

Si ex.gr. Ecclesiæ debita urgeant, si redimenda vena, & gravia damna avertenda. *Auth. hoc jus porrectum c. de Sacrosf. Eccles. & Authent. præterea eod. Thol. l. 25. c. 8. n. 4.* Secunda major utilitas, ut si patrimonium Ecclesiæ per alienationem cresceret. *Clement. 1. de reb. Eccl. non alien. §. Et hoc quidem Auth. de alien. & emphyteu. Tercia pietas.* Si redimendi captivi, alendi pauperes, curandi infirmi, & simil. Tunc enim calices quoque & vasa Ecclesiæ frangenda, & distribuenda sunt. *c. aurum c. Sanctorum 12. q. 2. exemplo S. Ambrosii, Achatii, Cæsarii, & aliorum Episcoporum.* Absurdum enim non est, ut dicitur in *l. Sancimus c. de Sacrosf. Eccles.* animas hominum quibuscunque vasis, & vestimentis præferri. *Quarta causa* est incommoditas, ut si fundus aliquis nimis procul distet, nec nisi magna cum difficultate excoli queat. *arg. c. Terrulas 12. q. 2.* Quocirca magnum Ecclesiæ, & animabus piis beneficium præstarent Episcopi nostri, qui parœcias habent à suo territorio longè remotas, uti manifestum nobis est, si invicem commutarent, & proximiores sibi unusquisque regendas sumeret. Incommodum vident & agnoscunt omnes, volunt etiam subinde, sed absque affectu. De temporalibus fortè quia difficilior est compensatio, ne spiritualia benè ordinentur, obstat *Panorm. in c. nulli Silvest. n. 2. Gutierrez l. 3. quest. 8. Layman n. 3. Schneiderv. l. 2. Inst. tit. 1. §. sacra Tuschus Conclus. 271 num. 11. Layman. l. 3. tr. 4. c. 11. n. 3.*

II. Aliqua prædictarum causarum movente fieri potest alienatio adhibita solennitate, quæ consistit in his quatuor conditionibus. *Prima est*, ut in Capitulo consulatur, & disquiratur, num expe-

diat alienationem facere c. sine distinctione 12. q. 2. c. 1. de reb. Eccles. alien. in 6. Neque existimandum est, tres necessarios esse tractatus, nisi consuetudo id velit, sed unum sufficere, cum *Glossa in c. 1. de reb. Eccl. non al. in 6.* communiter DD. tradunt apud Sanchez. l. 7. Moral. c. 6. num. 8. Secunda, ut Capitulum expressè consentiat. *c. 1. c. tua & to. tit. de his, quæ sunt à Præl. sine consen. Capit.* Sufficit autem majoris partis consensus eorum, qui præsentés sunt. Hoc tamen si neglectum fuerit, poterit postea Capitulum ratum habere contractum, & compellere reluctantes ad ipsius observationem. Tercia est auctoritas Prælati requisita, puta Episcopi, Abbatis, & similium, quorum consensus omnimodè necessarius reputatur. *c. in venditionibus 16. q. 7.* Quod si Abbas Episcopo subsit, hujus etiam consensus obtinendus. Si Ecclesia Rectore careat, dandus illi administrator est, priusquam Episcopus alienationi futuræ auctoritatem præbere queat. Cùm periculum in mora, & Prælatus absens est, sufficit consensus præsumptus. *Quarta conditio est*, ut Capitulum subscribat. *c. tua sup. cit.* non tamen in omnibus, sed in donationibus, venditione & permutatione. Est quoque multis in locis receptum, ut solus Notarius subscribat. *Lesius num. 63. Silv. num. 2. Vallens. §. 3. num. 1. Tuschus V. tractatus in alienat. bon. Eccl. Concl. 338.* Insuper ex Constit. Pauli II. Ambitiosæ inconsulto Romano Pontifice, nulla alienatio, aut concessio bonorum Ecclesiasticorum fieri potest, factaque ipso facto nullius roboris, & momenti est. *c. si quis de reb. Eccl. ali.* Nec Capitulum modò, sed Prælatus quoque rem malè alienatam repetere:

petere potest allegans propriam turpitudinem secundum *Abb. in c. cit. si quis Nav. l. 1. Conf. 20. de rescript. edit. 2.* Si quis vero bona fide rem emisset à Præfato agere contra eum de precio recuperando poterit: imo ab ipsamet Ecclesia exigere, quatenus inde locupletior facta est. *Geminianus Consil. 48. pro examinatione. Tuschus Conclus. 272 & 273. Layman lo. cit. n. 4.*

III. Ad plenioram instructionem pertinent notabilia quædam à diversis DD. tradita, quæ non pigebit atterere. *Primum est*, quamvis alienatio, cui prædicta solennitas deest, in foro externo irrita ac nulla sit, ut diximus, non continuo sequi in foro conscientie quoque nullam esse, ita ut teneatur reddere Ecclesie, qui per donationem aut venditionem aliàs secundum Jus naturale validam aliquid accepit. *Panoritanus enim in c. quia plerique de immun. Eccl. & c. requisivit de integr. rest. in foro conscientie sufficere ait*, si contractus secundum limites nature validus sit per consensum videlicet & titulum. Quod confirmat auctoritate Innocentii, qui in *c. quia propter de elect.* dicit, electionem factam absque solennitate juris valere, & tutum in conscientia esse sic electum, ita ut non teneatur renunciare, quia Jus positivum invenit istas solennitates propter scandala, & fraudes evitandas, quibus sublatis coram Deo tutus sit. Quod dictum notatu dignum vocat *Silvest. num. 13.* quia valet in omni actu, in quo est prætermissa solennitas juris positivi servato jure naturali. *V. Sanch. l. 4. Conf. c. 1. D. 15. Tanner. III. D. 4. q. 7 n. 189. Azor 11. l. 9. c. 1. q. 8.* Secundum. Si beneficiatus quisquam habeat Jus percipiendi redditus in propriam utilitatem, & non

ut administrator in utilitatem communitatis, absque omni solennitate locare posse ad longum tempus, puta annorum decem, vel etiam ad dies vite. Cum enim ei locato cum vita ipsius finiat, nihil inde periculi in Ecclesiam, vel Successorem derivatur, quemadmodum *Abb. nota. in c. 2. de his qua fi. à Pral. & c. in c. veniens 1. de transact.* Si autem quis ut administrator tantum elocet, prædium, in morte ipsius non expirat locatio, ideoque prohibita est longi temporis elocatio. *Covar. l. 2. Var. c. 15. n. 6.* Tertium est. Quod diximus per Constitutionem *Vrbani VIII.* prohiberi locationem, & irritam esse, quæ ultra triennium extenditur, intelligi de rebus, quæ quotannis fructum dant. Et si quis ager, aut fundus non nisi alternis annis fructificet in 6. annos concedi posse, si non nisi tertio anno, in novem, ut cum *Covar. censet Less. n. 69.* Quartum. Si Præfatus juraverit, se bona Ecclesie non alienaturum, nihil aliud addendo, nihilominus alienare posse consulto Papa, & adhibita solennitate Juris, quia tale juramentum præsumitur fieri tantum de alienatione illicita. Si autem juraverit non alienaturum se nisi consulto Papa intelligitur etiam de aliàs licita, quam non potest ex tali juramento facere, quin perjurii crimen incurrat, alienando sine consensu Papæ. Excipe casum necessitatis, quæ non permittit moram, ut Pontifex consulatur. Quod notandum monet *Silv. q. 17.* quia facit pro exemptis habitibus superioris in remotissimis locis. Denique Bullas Summorum Pontificum de non alienandis Ecclesiasticis bonis absque solennitate præscripta in multis locis non esse receptas, imò nec notas quidem, nisi illis,

illis, qui in libris reperiunt. Quod de nostra hac Germania ipse integra fide affirmo: de aliis mundi partibus *Cajetan. in V. Excommunicatio c. 75. Navar. c. 27. nu. 149. Silv. n. 15. Covar. l. 2. Var. c. 16. n. 6. Azor II. l. 9. c. 2. q. 1. Toletus l. 5. c. 91. Vallens §. 3. Piascius part. 2. c. 5. §. ad extremum* in multis locis non esse receptam ait, in aliquibus solum quoad irritationem contractus valet enim, ait, contra eam consuetudo. Idem *Tuchus* asserit in *V. Consuetudo Conclus. 826.* Quod verò *Petrus avenda dicit apud Ign. Lopez in pract. Crim. c. 75. eos,* qui vel non esse receptam, vel contra eam consuetudinem valere scripserunt inadvertenter locutos esse, in ipso magis apparet. Quomodo enim inadvertenter loquuntur, qui rem sibi evidenter notam loquuntur? An non magis ille, qui ex lura provinciae, aut regni praxi de universo orbe pronunciat? Et *Navarro* quid faciet, qui quoddam multis annis in Hispania, & Lusitania vixerit, ac docuerit Canones, non potuit eorum locorum mores ignorare. Scribit tamen *loc. cit. Extrav. Ambrosia,* nullibi omnino receptam esse, quia in nullo loco uti recepta est privatio beneficiorum, quam incurri jubet ipso jure ab aliis, qui faciunt minores, quam Episcopi, vel Abbates intra sex menses, si perseverent in dicta alienatione: & quod in Lusitania non videtur re-

cepta, quoad solos tres annos, quia passim videmus fieri locationes in quatuor annos. Ita *Navar.* quem non videtur legisse *Fachinaus,* qui l. 10. c. 98. confidenter asserit, explodendam esse opinionem dicentium usu receptam non esse Paulinam Constitutionem.

IV. Pœnas quod attinet, si cui necessarium, vel utile est, cognoscere potest, ex *Roderico Tom. 1. q. 28. art. 13. & c. 2. de reb. Eccl. non alien. in 6.* ubi variae suspensiones ponuntur adversus Clericos, qui immobilia bona, aut jura Ecclesiarum Laicis sine consensu Capituli, & speciali licentia Papæ subjiciunt. Item *Clement. 1. eod. tit.* ubi censura suspensionis ab officio ipso jure lata est in religiosum, qui Monasterio, Prioratu, Ecclesie, aut cuivis administrationi præsidens ejusdem jura, redditus, aut possessiones alicui ad vitam ejus, aut ad certum tempus concedit, nisi necessitas vel utilitas expolcat, & Conventus, vel si Conventu caret, proprii Prælati consensus accedat. Ita ille. Accuratissime omnium *Ign. Lopez in pract. criminali Canonica pag. 232. & seq. octo* pœnarum genera enumerat, quem legendum laudeo.

* *

Finis secundæ Partis.

PARS III.